
**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-72-S
Datum 29. jun 2004.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući
sudija Amin El Mahdi
sudija Joaquín Martín Canivell

Sekretar: g. Hans Holthuis

Presuda od: 29. juna 2004.

TUŽILAC

protiv

MILANA BABIĆA

PRESUDA O KAZNI

Tužilaštvo

gđa Hildegard Uertz-Retzlaff
g. Alex Whiting
gđa Sabine Bauer

Obrana Milana Babića

g. Peter Michael Müller
g. Robert Fogelnest

SADRŽAJ

I. UVOD.....	3
II. ČINJENIČNI OSNOV BABIĆEVOG POTVRDNOG IZJAŠNJAVANJA O KRIVICI.....	7
A. PRISILNO UKLANJANJE NESRPSKOG CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ SAO KRAJINE	7
B. BABIĆEVA ULOGA	8
1. Položaji na kojima se nalazio Babić.....	8
2. Babićevo učešće u kampanji progona	9
3. Babićeva namera	11
III. PRAVNI ZAKLJUČCI	13
A. ZLOČIN PROGONA KAO DEO UDRUŽENOG ZLOČINAČKOG PODUHVATA	13
B. STEPEN BABIĆEVOG UČEŠĆA U UZP	14
IV. ODMERAVANJE KAZNE.....	16
A. NAČELA ODMERAVANJA KAZNE	16
B. TEŽINA ZLOČINA	19
C. INDIVIDUALNE PRILIKE	20
1. Otežavajuće okolnosti	20
2. Olakšavajuće okolnosti	23
(a) Priznavanje krivice	23
(b) Saradnja.....	26
(c) Ograničeno učešće u zločinima za koje se tereti	27
(d) Izražavanje kajanja	28
(e) Dobrovoljna predaja	29
(f) Lične i porodične prilike.....	29
(g) Ličnost učinioca pre oružanog sukoba u Hrvatskoj	30
(h) Kasnije ponašanje.....	30
(i) Zaključak.....	31
D. ZAKLJUČAK	31
V. DISPOZITIV	33
VI. SKRAĆENICE.....	34

I. UVOD

1. Milan Babić je rođen 26. februara 1956. godine u Kukaru, opština Sinj, Hrvatska, u bivšoj Jugoslaviji. Oženjen je i ima dvoje dece. Po zanimanju je zubar.

2. Prema Babićevim rečima, prvi put je kontaktirao ovaj Međunarodni sud u oktobru 2001, kada je saznao da je u Optužnici za Hrvatsku podignutoj protiv Slobodana Miloševića u septembru 2001. naveden kao saizvršilac.¹ Pristao je da razgovara s Tužilaštvom u svojstvu osumnjičenog. Razgovori su vođeni od 27. do 30. novembra 2001, od 9. do 16. januara 2002, od 18. do 27. februara 2002. i 29. aprila 2002. godine.

3. Nakon tih razgovora, Babić je pristao da svedoči u predmetu *Milošević*. Iz razloga bezbednosti, on i njegova porodica su najpre relocirani. U novembru 2002. godine Babić je dvanaest dana svedočio u predmetu *Milošević*, najpre kao zaštićeni svedok, a potom, tokom poslednja dva dana svedočenja, na otvorenoj sednici.²

4. Dana 6. novembra 2003. Tužilaštvo je podnelo optužnicu protiv Babića, koja je potvrđena 17. novembra 2003.³ U Optužnici se navodi da je Babić, delujući kao pojedinac ili u dogovoru s drugim učesnicima u udruženom zločinačkom poduhvatu (u daljem tekstu: UZP) počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje progona hrvatskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva u Krajini od avgusta 1991. do februara 1992. godine. Na osnovu svojih dela i propusta Babić se u Optužnici tereti za progon (tačka 1, zločin protiv čovečnosti), ubistvo (tačka 2, kršenje zakona ili običaja ratovanja), okrutno postupanje (tačka 3, kršenje zakona ili običaja ratovanja), bezobzirno razaranje sela ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom (tačka 4, kršenje zakona ili običaja ratovanja), i uništavanje ili hotimično nanošenje štete ustanovama namenjenim obrazovanju ili religiji (tačka 5, kršenje zakona ili običaja ratovanja).

---

¹ Vidi transkript (u daljem tekstu: T.), stranica br. 5100, Babićevog svedočenja u predmetu *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-53-T (u daljem tekstu: predmet *Milošević* ili postupak u predmetu *Milošević*), priložen uz Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne kao Dodatak V i uvršćen u dokazni spis u ovom predmetu 2. aprila 2004. Vidi i paragrafe 7 i 18 Optužnice za Hrvatsku u kojima se Babić pominje kao učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu u Hrvatskoj.

² Spisak dokumenata koji su putem Babića uvršćeni u spis u predmetu *Milošević* i spisak dokumenata korišćenih tokom razgovora sa Babićem kao osumnjičenim uvršćeni su u dokazni spis 2. aprila 2004. (dokazni predmet broj PS-6a, odnosno PS-7).

³ Optužnicu protiv Babića (u daljem tekstu: Optužnica) potvrdio je sudija Antonetti; vidi "Nalog po pregledu optužnice," 17. novembar 2003. i "Nalog o uručenju optužnice," 17. novembar 2003.

5. Dana 26. novembra 2003. godine Babić se predao Međunarodnom sudu.⁴ Istog dana je stupio pred sudiju El Mahdija, pretpretresnog sudiju u ovom predmetu, koji je izdao nalog da se optuženi stavi u pritvor.⁵ Babić je zatražio da se izjašnjavanje o krivici na osnovu Optužnice odloži za 30 dana.

6. Dana 12. januara 2004. Babić i Tužilaštvo zajedno su podneli sporazum o izjašnjavanju o krivici i izjavu o činjenicama u kojima je Babić pristao da se izjasni krivim po tački 1 Optužnice kao osoba koja je pomagala i podržavala UZP. Tužilaštvo je predložilo da, zbog saradnje i potvrdnog izjašnjavanja o krivici, Babiću bude izrečena kazna koja ne prelazi 11 godina zatvora.

7. Pošto je razmotrilo sporazum o izjašnjavanju o krivici i izjavu o činjenicama koje su podnele strane u postupku, Pretresno veće je izrazilo sumnje u pogledu tačnosti pravnog tumačenja Babićevih postupaka kao osobe koja je pomagala i podržavala UZP, iznetog u sporazumu o izjašnjavanju o krivici.⁶

8. Dana 22. januara 2004. Babić je s Tužilaštvom sklopio drugi sporazum o izjašnjavanju o krivici, koji su potom zajednički podneli Pretresnom veću u novom sastavu.⁷ U drugom sporazumu o izjašnjavanju o krivici (u daljem tekstu: Sporazum o izjašnjavanju o krivici), Babić je pristao da se izjasni krivim po tački 1 Optužnice kao saizvršilac u UZP. Po toj tački on se tereti za progone, kažnjive prema članu 5(h) Statuta ovog Međunarodnog suda.⁸ U izjavi o činjenicama podnetoj uz Sporazum o izjašnjavanju o krivici (u daljem tekstu: Izjava o činjenicama) navodi se da je Babić kao saizvršilac učestvovao u UZP, čiji je cilj bio prisilno trajno uklanjanje većine hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa otprilike trećine teritorije

---

⁴ Babiću je Optužnica uručena pošto se 26. novembra 2003. predao Međunarodnom sudu. Istog dana sudija Meron, predsednik Međunarodnog suda, dodelio je taj predmet Pretresnom veću I, u čijem su sastavu bili sudija Liu, sudija El Mahdi i sudija Orić; vidi "Nalog kojim se predmet dodeljuje pretresnom veću," 26. novembar 2003.

⁵ Dana 26. novembra 2003, sudija Liu, predsedavajući sudija Pretresnog veća I, imenovao je sudiju El Mahdija za pretpretresnog sudiju u skladu s pravilom 65 Pravilnika o postupku i dokazima; vidi "Nalog kojim se imenuje pretpretresni sudija," 26. novembar 2003.

⁶ Vidi T. 29-30.

⁷ Sporazum o izjašnjavanju o krivici izložen je u Dodatku A "Izmeni i dopuni zajedničkog zahteva za razmatranje sporazuma o izjašnjavanju o krivici između Milana Babića i Tužilaštva u skladu s pravilom 62 *ter*", podnetoj 22. januara 2004. Istog dana predsednik Meron je na mesto sudije Liua Daquna u ovom predmetu imenovao sudiju Canivella. Generalni sekretar UN-a imenovao je 20. januara 2004. sudiju Canivella kao sudiju *ad litem* u ovom predmetu; vidi "Nalog o zameni sudije u predmetu pred Pretresnim većem", 22. januar 2004.

⁸ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 2 i 3.

Hrvatske s ciljem da se ta teritorija pretvori u srpsku državu, činjenjem zločina koji spadaju u nadležnost ovog Međunarodnog suda.⁹

9. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici dalje stoji da, u zamenu za to što se Babić potvrdno izjasnio o krivici i što je stalno u značajnoj meri saradivao Tužilaštvom, kao što je izloženo u paragrafu 4(b) Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, Tužilaštvo preporučuje da Pretresno veće izrekne kaznu ne težu od 11 godina zatvora. U Sporazumu se takođe kaže da su Tužilaštvo i odbrana svesni činjenice da je na Pretresnom veću da odredi kolika će biti kazna.¹⁰

10. Dana 27. januara 2004. Babić se izjasnio krivim za progone na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi, zločin protiv čovečnosti, kažnjiv prema članu 5(h) i članu 7(1) Statuta ovog Međunarodnog suda, zbog učešća u UZP kao saizvršilac.¹¹ Pretresno veće je privremeno prekinulo postupak kako bi razmotrilo Babićevo izjašnjavanje o krivici.

11. Dana 28. januara 2004, nakon što se uverilo da su zadovoljeni uslovi iz pravila 62 *bis*, Pretresno veće je optuženog proglasilo krivim po tački 1 Optužnice.¹² Pretresno veće je svoj zaključak zasnovalo na informacijama navedenim u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici i Izjavi o činjenicama, kao i na informacijama dobijenim tokom pretresa o izjašnjavanju o krivici i na materijalu uvršćenom u dokazni spis.¹³

12. Nakon što je Pretresno veće prihvatilo potvrdno izjašnjavanje o krivici, Tužilaštvo je usmenim putem podnelo zahtev da se, bez odricanja od budućih prava, povuku tačke od 2 do 5 Optužnice, kao i alternativni vidovi krivične odgovornosti navedeni u Optužnici. Pretresno veće je odobrilo taj zahtev.¹⁴

---

⁹ Tabulator 1 "Izmene i dopune zajedničkog zahteva za razmatranje sporazuma o izjašnjavanju o krivici između Milana Babića i Tužilaštva u skladu s pravilom 62 *ter*" od 22. januara 2004, par. 29; Optužnica, par. 5.

¹⁰ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 4.

¹¹ T. 54-55.

¹² Prema pravilu 62 *bis* Pretresno veće može da prihvati potvrdnu izjavu optuženog o krivici ako se uveri da je izjava data dobrovoljno, da je upućena, da nije dvosmislena i da postoje dovoljne činjenične osnove za postojanje krivičnog dela i učestvovanje optuženog u istom. Vidi i Drugostepenu presudu u predmetu *Erdemović*, Izdvojeno mišljenje sudije McDonald i sudije Vohraha, par. 8.

¹³ Vidi dopunski materijal koji su strane u postupku zajednički podnele u vezi s Babićevim javnim govorima iz perioda na koji se odnosi Optužnica i izveštaj veštaka o propagandi i posledicama korišćenja sredstava javnog informisanja u ultranacionalističke svrhe; "Zajednički podnesak Tužilaštva i odbrane o dodatnoj dokumentaciji o propagandi i govorima optuženog Babića", 28. januar 2004.

¹⁴ T. 61. Dana 29. januara 2004. Tužilaštvo je po istom pitanju podnelo "Zahtev za povlačenje tačaka od 2 do 5" Optužnice.

13. Strane u postupku podnele su 22. marta 2004. svoje podneske o odmeravanju kazne. Argumente iznete u njima detaljnije su obrazložile tokom pretresa o odmeravanju kazne održanog 1. i 2. aprila 2004. Tokom tog pretresa strane u postupku su predočile dodatne dokaze koji idu u prilog činjeničnoj osnovi potvrdnog izjašnjavanja o krivici i pozvale dva svedoka u vezi s pitanjima odmeravanja kazne.¹⁵

---

¹⁵ Pretresno veće je saslušalo dr Mladena Lončara, veštaka koji je, na poziv obe strane u postupku, dao svoje mišljenje o uticaju zločina na žrtve (vidi izveštaj veštaka dr Lončara, uključujući njegovu biografiju, uvršćene kao dokazni predmet br. PS-8) i Draga Kovačevića, koji je svedočio o Babićevoj ličnosti i stavovima iz vremena kada su činjeni zločini. Uz to, na zahtev odbrane, Pretresno veće je u dokazni spis uvrstilo izjave svedoka; vidi "Odluku po predlogu odbrane za uvrštenje u spis izjava svedoka i njihovo pozivanje", 29. mart 2004. U dokazni spis je uvršćeno ukupno osam dokaznih predmeta Tužilaštva.

II. ČINJENIČNI OSNOV BABIĆEVOG POTVRDNOG IZJAŠNJAVANJA O KRIVICI

A. Prisilno uklanjanje nesrpskog civilnog stanovništva iz SAO Krajine

14. Tokom perioda na koji se odnosi Optužnica, od 1. avgusta 1991. ili približno tog datuma do 15. februara 1992, srpske snage, koje su sačinjavale jedinice JNA, lokalnog srpskog TO i jedinice TO iz Srbije i Crne Gore, lokalne policijske jedinice i policijske jedinice MUP Srbije, te paravojne jedinice, napadale su i preuzimale vlast u gradovima, selima i naseljima u SAO Krajini.¹⁶

15. Nakon preuzimanja vlasti, srpske snage, u saradnji s lokalnim srpskim vlastima, uspostavile su režim progona smišljen da bi se hrvatsko i drugo nesrpsko civilno stanovništvo isteralo sa tih područja.¹⁷ Taj režim, zasnovan na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi, obuhvatao je istrebljenje ili ubistvo stotina hrvatskih i drugih nesrpskih civila u Dubici, Cerovljanima, Baćinu, Saborskom, Poljanku, Lipovači i okolnim zaseocima Škabrnji, Nadinu i Bruškoj u Hrvatskoj; dugotrajno i rutinsko zatvaranje i zatočenje više stotina hrvatskih i drugih nesrpskih civila u nehumanim uslovima u staroj bolnici i kasarni JNA u Kninu koje su korišćene kao objekti za zatočenje; deportaciju ili prisilno premeštanje hiljada Hrvata i drugih nesrpskih civila iz SAO Krajine i hotimično razaranje domova, druge javne i privatne imovine, kulturnih ustanova, istorijskih spomenika i svetih mesta hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva u Dubici, Cerovljanima, Baćinu, Saborskom, Poljanku, Lipovači i susednim zaseocima Vagancu, Škabrnji, Nadinu i Bruškoj.¹⁸

16. Cilj tih dela bio je da se veći deo hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva trajno i prisilno ukloni sa približno jedne trećine teritorije Hrvatske kako bi tu teritoriju pretvorili u srpsku državu. Period u kojem su ta dela činjena trajao je od 1. avgusta 1991. ili približno tog datuma pa najmanje do juna 1992, to jest trajao je duže od perioda na koji se odnosi Optužnica, koji se proteže samo do 15. februara 1992. godine.

---

¹⁶ Optužnica, par. 13-14.

¹⁷ Optužnica, par. 14.

¹⁸ Optužnica, par. 15.

17. Dana 19. decembra 1991. SAO Krajina se proglasila Republikom Srpskom Krajinom (u daljem tekstu: RSK).¹⁹

B. Babićeva uloga

1. Položaji na kojima se nalazio Babić

18. Babić je studirao stomatologiju u Beogradu. Neko vreme nakon što je diplomirao imenovan je za direktora Doma zdravlja u Kninu, industrijskom gradu u Krajini, Hrvatska.²⁰ U februaru 1990. Babić je postao istaknuti politički funkcioner u Srpskoj demokratskoj stranci (u daljem tekstu: SDS) u Hrvatskoj. Bio je na visokom položaju u Opštinskom odboru SDS u Kninu.²¹

19. Dana 31. jula 1990. Babić je postao predsednik Srpskog nacionalnog veća (u daljem tekstu: SNV). U decembru 1990. imenovan je za predsednika Privremenog izvršnog veća SAO Krajine.²²

20. Nakon što je Hrvatska 20. februara 1991. objavila svoju nameru da se otcepi od SFRJ, Babić je, strahujući da će u novoj hrvatskoj državi krajiški Srbi postati diskriminisana manjina, zagovarao stvaranje nezavisne srpske države u Krajini.²³

21. Dana 30. aprila 1991. Babić je izabran za predsednika Izvršnog veća SAO Krajine. Dana 29. maja 1991. postao je predsednik vlade SAO Krajine.²⁴

22. Dana 1. avgusta 1991. Babić je potpisao odluku o primeni Zakona o odbrani Republike Srbije na teritoriji SAO Krajine, čime je postao *de jure* vrhovni komandant oružanih snaga SAO Krajine, koje su uključivale jedinice specijalne namene Ministarstva unutrašnjih poslova Krajine i snage TO SAO Krajine.²⁵

---

¹⁹ Vidi Izjavu o činjenicama, par. 5.

²⁰ Izjava o činjenicama, par. 3.

²¹ Izjava o činjenicama, par. 4.

²² Izjava o činjenicama, par. 5.

²³ Izjava o činjenicama, par. 21; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 8.

²⁴ Izjava o činjenicama, par. 5.

²⁵ Izjava o činjenicama, par. 5.

23. Kada se SAO Krajina 19. decembra 1991. proglasila RSK, Babić je postao predsednik tog entiteta.²⁶ Evropska zajednica (kako se tada zvala) nije priznala RSK. Babić se obratio Slobodanu Miloševiću i JNA kako bi pomogli i zaštitili Srbe u Krajini.²⁷

2. Babićevo učešće u kampanji progona

24. Babić je priznao da je od 1. avgusta 1991. ili približno tog datuma do 15. februara 1992. na sledeće načine doprinosa gorenavedenoj kampanji progona:

a) u svojstvu predsednika SNV²⁸ i kasnije predsednika SAO Krajine i RSK,²⁹ Babić je formulisao, promovisao i podsticao stvaranje i sprovođenje politike SDS u SAO Krajini odnosno RSK i učestvovao u tome, čija je namera bila ostvarenje cilja da se sa otprilike jedne trećine Republike Hrvatske trajno i prisilno ukloni većina hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva. Tokom 1991. godine Babić je prisustvovao sastancima sa rukovodstvom Srbije, SFRJ i bosanskih Srba na kojima je definisana ta politika. Shodno uputstvima, on je te stavove iznosio na međunarodnim pregovorima.³⁰

b) Babić je odigrao značajnu ulogu u osnivanju, podršci i radu organa vlade koji su upravljali SAO Krajinom, a koji su, u saradnji sa JNA i paralelnim strukturama vlasti, sprovodili cilj trajnog i prisilnog uklanjanja većine hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa otprilike jedne trećine teritorije Republike Hrvatske i učestvovao je izvršenju zločina koji se navode u Optužnici.³¹

c) Babić je doprineo reorganizovanju i regrutovanju snaga TO SAO Krajine, a posle i RSK, koje su učestvovala u zločinima koji se navode u Optužnici. Od 1. juna 1991. ili približno tog datuma, pa najmanje do 15. februara 1992, Babić je bio *de jure* vrhovni komandant oružanih snaga SAO Krajine (koje su činili TO i jedinice specijalne namene Ministarstva unutrašnjih poslova)³² i učestvovao u kampanji progona tako što je potpisivao

²⁶ Babić se na tom položaju nalazio do 15. februara 1992.

²⁷ Izjava o činjenicama, par. 21; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 8.

²⁸ Nakon smrti Jovana Raškovića 1992. godine, Babić je postao predsednik SDS-a Krajine; Izjava o činjenicama, par. 4.

²⁹ Izjava o činjenicama, par. 5.

³⁰ Izjava o činjenicama, par. 33a.

³¹ Izjava o činjenicama, par. 33b.

³² Član 116 Zakona o opštenarodnoj odbrani SFRJ iz 1982. godine glasi: "Jedinice i ustanove Jugoslovenske narodne armije i jedinice i ustanove Teritorijalne odbrane, koje učestvuju u izvršavanju zajedničkog borbenog zadatka, potčinjavaju se starešini koji rukovodi izvršavanjem tog zadatka." Pored toga, priručnik Sekretarijata za narodnu odbranu iz 1983. godine naslovljen "Strategija oružane borbe," glava 4, sadrži dodatne informacije o organizaciji rukovođenja i komandovanja između JNA i TO-a tokom operacija, i konkretno kaže da, načelno, na frontu komanduje komandant jedinice Jugoslovenske narodne armije, a na privremeno zaposednutoj teritoriji

zapovesti o stvaranju formacija TO unutar SAO Krajine i imenovanju starešina tih formacija još od početka jula 1991. Dana 11. jula 1991. Babić je izdao zapovest o mobilizaciji svih štabova i jedinica TO u SAO Krajini. Doprineo je reorganizaciji snaga TO naloživši formiranje štaba TO i imenovanje konkretnih starešina.³³

d) Babić je sarađivao s komandantom takozvane “Martićeve policije” koji je, po njegovim rečima, učestvovao u činjenju zločina. Babić je insistirao na tome da su njegova ovlašćenja bila ograničena i podrivena stvaranjem takozvane “paralelne strukture” unutar SAO Krajine, u čijem su sastavu, po njegovim rečima, bili ljudi koje je u krajnjoj instanci kontrolisao Slobodan Milošević.³⁴

e) Babić je učestvovao u pružanju finansijske, materijalne, logističke i političke podrške koja je bila neophodna za vojno zauzimanje teritorija u SAO Krajini, koje je imalo za posledicu prisilno uklanjanje hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva od strane snaga TO koje su delovale u saradnji sa JNA i “Martićevom policijom.”³⁵

f) Babić je tražio pomoć od snaga JNA ili je omogućio njihovo učešće u osnivanju i radu SAO Krajine, čime je doprineo ostvarenju cilja da se trajno i prisilno ukloni većina hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa otprilike jedne trećine teritorije Hrvatske.³⁶

g) Na javnim manifestacijama i u sredstvima javnog informisanja Babić je držao huškačke govore na nacionalnoj osnovi koji su doprineli stvaranju atmosfere straha i mržnje među Srbima koji su živeli u Hrvatskoj i uverili ih da mogu biti bezbedni samo u sopstvenoj državi. Babić je izjavio da je tokom tih događaja, naročito na početku svoje političke karijere, bio pod jakim uticajem srpske propagande koja ga je zavela na pogrešan put³⁷ i u kojoj se neprekidno govorilo o genocidu koji Srbima u Hrvatskoj neposredno pretilo od hrvatskog režima, što je stvorilo atmosferu mržnje i straha od Hrvata.³⁸ Takva propaganda

---

komandant štaba ili jedinice Teritorijalne odbrane, ako planom ili posebnom naredbom nije drugačije određeno. Kopije tih konkretnih odredaba priložene su uz Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne kao Dodatak VI.

³³ Izjava o činjenicama, par. 33c.

³⁴ Izjava o činjenicama, par 33d, 14-16.

³⁵ Izjava o činjenicama, par. 33e.

³⁶ Izjava o činjenicama, par. 33g.

³⁷ Metode koji su primenjivali oni koji su kontrolisali sredstva javnog informisanja i njihovo korišćenje u ultranacionalističke svrhe mogu se videti iz izveštaja veštaka dr Renauda De la Brossea, podnetom u vidu Zajedničkog podneska Tužilaštva i odbrane od 28. januara 2004; vidi i T. 5114-13 (Dodatak V Podneska Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne).

³⁸ Izjava o činjenicama, par. 6. Peter Galbraith, bivši ambasador SAD u Hrvatskoj koji je svedočio u predmetu *Milošević*, izjavio je da je Babić, kada ga je početkom 1995. upoznao prilikom pregovora vezanih za mirovni plan Z-4, na njega ostavio utisak nacionaliste koji je učestvovao u stvaranju RSK i “proterivanju hrvatskog

je naposljetku dovela do erupcije nasilja nad hrvatskim i drugim nesrpskim stanovništvom.³⁹

h) Babić je podsticao i pomagao nabavku oružja i njegovu podelu Srbima u cilju sprovođenja kampanje progona.⁴⁰ Babić je priznao da je u znatnoj meri pomogao tu kampanju time što je ostao na položaju i vršio dužnosti koje je on podrazumevao. Učestvovao je u naoružavanju Srba u Hrvatskoj, formiranju političkih i vojnih struktura srpskog entiteta unutar Hrvatske i njihovoj kadrovskoj popuni, te u obezbeđivanju sredstava za njih.⁴¹

3. Babićeva namera

25. Babić je priznao da je svesno i hotimično učestvovao u gorenavedenoj kampanji progona, naročito tako što je saradivao sa drugim osobama koje su učestvovale u toj kampanji i što ih je podržavao.⁴²

26. Babić je izjavio da je od avgusta 1991. delio zajedničku nameru s drugima s kojima je učestvovao u planiranju kampanje progona u cilju prisilnog premeštanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva s ciljnih područja. Bio je svestan toga da se u SAO Krajini/RSK čine zločini kao što su zlostavljanje po zatvorima, deportacije, prisilno premeštanje i uništavanje imovine, kako je navedeno u Optužnici.⁴³

27. Što se tiče ubistava za koje se tereti u Optužnici, Babić je na osnovu sopstvenih zapažanja uvideo da su takva lišavanja života verovatan ishod kampanje progona. Tokom pretresa o izjašnjavanju o krivici, strane u postupku su ponovo istakle da Babić nije znao za konkretna ubistva za koja se tereti u paragrafu 15(a) Optužnice, ali da je bio svestan činjenice da je tokom prisilnog premeštanja nesrpskog civilnog stanovništva s područja Krajine bilo ubistava civila.⁴⁴

---

stanovništva”, ali i da se on od rukovodilaca RSK-a u suštini najviše zalagao za interese srpskog stanovništva u Krajini; T. 5062-61 transkripta Galbraithovog svedočenja priloženog uz Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne kao Dodatak VII.

³⁹ Izjava o činjenicama, par. 3, 9, 11, 33f.

⁴⁰ Izjava o činjenicama, par. 33h.

⁴¹ Prema Galbraithu, Babić je bio spremniji na saživot Srba i Hrvata, bio je u strahu od Martića i Miloševića i nije imao kontrolu nad vojskom; vidi T. 5062-61, transkript Galbraithovog svedočenja u Dodatku VII Podneska Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne. Vidi i Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 28.

⁴² Izjava o činjenicama, par. 30.

⁴³ Izjava o činjenicama, par. 34.

⁴⁴ Optužnica, par. 15; Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 2; Izjava o činjenicama, par. 34; T. 47-50; što je potvrđeno tokom pretresa o odmeravanju kazne, T. 175: “Gospodin Babić nije porekao da je znao da se sprovodi

28. Babić tvrdi da je pokušao, bar na početku, da se odupre sprovođenju kampanje progona nesrpskog civilnog stanovništva u SAO Krajini ili da je omete. Međutim, pošto ta nastojanja nisu imala uspeha, odlučio je da saraduje s osobama koje su planirale datu kampanju. Babić je u postupku u predmetu *Milošević* i u svojim izjavama konstatovao da su njegova dela bila utemeljena na “etno-egoizmu” i da je želeo da zadrži političku funkciju, uprkos tome što je znao da će njegova dela ili propusti biti uzrok etničkih sukoba i rata, te s njima povezanih zločina.⁴⁵

---

etničko čišćenje i da se ubijaju ljudi. Gospodin Babić jeste porekao da je znao za ubistva za koja se tereti.” Vidi potvrdu odbrane na T. 176, kao i T. 178-179, 180.

⁴⁵ Izjava o činjenicama, par. 34; Babić, T. 13017-19; razgovor s Babićem od 23. februara 2002, video traka br. 9 od 13, str. 4-6 (L009-2098-L009-2100). Svi citati (sa suđenja i razgovora) Babićevih iskaza priloženi su uz Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne kao Dodatak V.

III. PRAVNI ZAKLJUČCI

A. Zločin progona kao deo udruženog zločinačkog poduhvata

29. Babić se izjasnio krivim po tački 1 Optužnice u kojoj se tereti za progone na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi, zločin protiv čovečnosti kažnjiv prema članu 5(h) Statuta ovog Međunarodnog suda.⁴⁶ Strane u postupku su se složile po pitanju pravnih elemenata za zločin progona.

30. Babić je priznao da je progon nesrpskog civilnog stanovništva činjen putem dela istrebljenja ili ubistva, zatvaranja i zatočenja, deportacije ili prisilnog premeštanja i hotimičnog razaranja domova, druge javne i privatne imovine, kulturnih ustanova, istorijskih spomenika i svetih mesta tokom oružanog sukoba.⁴⁷

31. Pretresno veće se uverilo da je počinjen zločin progona iz tačke 1 Optužnice.

32. Babić je priznao i da je u okviru udruženog zločinačkog poduhvata počinjen zločin progona, kažnjiv prema članu 7(1) Statuta ovog Međunarodnog suda, za koji se tereti u tački 1 Optužnice. Pretresno veće smatra da se odgovornost za progone u okviru UZP sastoji iz sledećih elemenata:

- a) u činjenju zločina progona učestvovalo je više osoba;
- b) postojao je zajednički plan, namera ili svrha koja je podrazumevala ili uključivala činjenje zločina progona;
- c) optuženi je hotimično, kao saizvršilac, učestvovao u zajedničkoj nameri koja je uključivala činjenje zločina progona.

33. Strane u postupku su se složile u vezi s ovim vidom odgovornosti, koji je ustanovljen u međunarodnom običajnom pravu i prihvaćen u praksi ovog Međunarodnog suda.⁴⁸

34. Babić je priznao da je UZP nastao najkasnije 1. avgusta 1991. i da je trajao najmanje do juna 1992. Cilj tog UZP bilo je trajno i prisilno uklanjanje većine hrvatskog i drugog nesrpskog

⁴⁶ Relevantni deo člana 5(h) Statuta glasi: "Međunarodni sud je nadležan da krivično goni osobe odgovorne za sledeća krivična dela kada su počinjena u oružanom sukobu, bilo međunarodnog bilo unutrašnjeg karaktera, i usmerena protiv bilo kojeg civilnog stanovništva: ... (h) progone na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi."

⁴⁷ Izjava o činjenicama, par. 34; vidi i Optužnicu.

⁴⁸ Vidi Drugostepenu presudu u predmetu *Tadić*, par. 194 i 220.

stanovništva iz otprilike jedne trećine Hrvatske putem kampanje progona u cilju pretvaranja te teritorije u srpsku državu.⁴⁹ U tu teritoriju spadale su oblasti koje su srpske vlasti nazivale SAO Krajina, SAO Zapadna Slavonija, SAO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem⁵⁰ i Dubrovačka Republika.⁵¹

35. Na temelju Izjave o činjenicama i drugih predočenih dokaza, Pretresno veće se uverilo da je u vreme na koje se odnosi Optužnica postojao oružani sukob i da je UZP sproveden putem rasprostranjenog ili sistematskog napada na civilno stanovništvo.⁵² Pored toga, Pretresno veće se uverilo da je UZP izveden s diskriminatornom namerom, na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi.⁵³

B. Stepen Babićevog učešća u UZP

36. Babić je priznao da je u znatnoj meri učestvovao u UZP kao saizvršilac. Priznao je da je tada znao za širi kontekst u kojem je došlo do UZP, te da je kao učesnik u UZP činio ili propustio da počini dela u skladu s ciljem ostvarivanja UZP, to jest, progonom nesrpskog stanovništva.⁵⁴

37. Kao što je već konstatovano, Babić je izneo tvrdnju da je bio svestan činjenice da se na ciljnim područjima vrše zločini kao što su zatvaranje (paragraf 15b Optužnice), deportacija ili prisilno premeštanje (paragraf 15c) i razaranje imovine (paragraf 15d), ali da nije znao detalje i razmere događaja koji su se u to vreme tamo odigrali.⁵⁵ Kad je reč o ubistvima za koje se Babić tereti u paragrafu 15(a) Optužnice, strane u postupku su konstatovale da on nije znao za konkretna ubistva navedena u Optužnici, ali da je znao da su tokom prisilnog uklanjanja nesrpskog stanovništva s tog područja ubijani civili. Babić je smatrao da su ta ubistva bila verovatni ishod nastojanja da se ostvari cilj UZP.⁵⁶

38. Izgleda da strane u postupku smatraju da je Babićeva krivica umanjena činjenicom da nije planirao činjenje datih ubistava kao takvih već da je samo znao da su ona činjena u okviru UZP.

---

⁴⁹ Izjava o činjenicama, par. 28.

⁵⁰ Dana 19. decembra 1991. SAO Krajina se proglasila RSK-om. Dana 26. februara 1992. SAO Zapadna Slavonija i SAO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem priključili su se RSK-u.

⁵¹ Izjava o činjenicama, par. 29.

⁵² Izjava o činjenicama, par. 28, 34.

⁵³ Izjava o činjenicama, par. 29, 34.

⁵⁴ Izjava o činjenicama, par. 34.

⁵⁵ Izjava o činjenicama, par. 34.

⁵⁶ T. 176; Izjava o činjenicama, par. 34.

39. Relevantni elementi odgovornosti za UZP (u vezi s kojima nema spora među stranama u postupku) jesu postojanje plana (to jest, trajno i prisilno uklanjanje nesrpskog civilnog stanovništva iz SAO Krajine) koji uključuje veći broj osoba na raznim manje ili više značajnim položajima i učešće optuženog u zajedničkoj nameri koja uključuje činjenje zločina obuhvaćenih Statutom.⁵⁷ Odgovornost za zločine počinjene izvan plana UZP moguća je ukoliko su ti sekundarni zločini bili predvidiva posledica zločina o kojima je postojao dogovor.

40. Babić je dobrovoljno i hotimično učestvovao u UZP u cilju ostvarenja njegovog zločinačkog cilja. Iako je izneo tvrdnju da nije znao kojih su razmera zločini zatvaranja, prisilnog premeštanja ili deportacije i razaranja imovine, i iako je rekao da nije želeo da se poćine zloćini navedeni u Optužnici, nema sumnje da je Babić učestvovao u UZP u svojstvu saizvršioća. Babić nije primereno reagovao niti se distancirao od UZP saznavši za ubistva koja su, kako je sâm priznao, bila predvidiv ishod UZP. Babićevo dalje učešće u zloćinu progona u gorenavedenoj meri, ukazuje na to da je imao nameru da učestvuje u delima progona i da je znao da ona povlaće odgovornost za zloćine za koje je saznao i koji su bili predvidiva posledica sprovođenja UZP.

41. Da zaključimo, Pretresno veće je prihvatilo Babićevo potvrdno izjašnjavanje o krivici na temelju toga što se van razumne sumnje uverilo u to da je zloćin progona, kažnjiv prema članu 5(h) Statuta, naveden u taćki 1 Optužnice, poćinjen u kontekstu UZP, u kojem je Babić učestvovao kao saizvršilac, s namerom da vrši diskriminaciju na politićkoj, rasnoj ili verskoj osnovi.

---

⁵⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 220.

IV. ODMERAVANJE KAZNE

42. Prema preporuci Tužilaštva, bilo bi primereno izreći kaznu od najviše 11 godina zatvora.⁵⁸ U svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne odbrana je iznela tvrdnju da Pretresno veće mora da odmeri kaznu u skladu s načelima ovog Međunarodnog suda u vezi s odmeravanjem kazni, te u skladu s prvenstvenom obavezom da kazna bude primerena Babićevim okolnostima.⁵⁹

A. Načela odmeravanja kazne

43. Babiću će kazna biti određena u skladu s članom 23⁶⁰ i članom 24⁶¹ Statuta, pravilom 87 (C)⁶² i pravilom 101⁶³ Pravilnika o postupku i dokazima,⁶⁴ te sudskom praksom ovog Međunarodnog suda u kojoj su ustanovljena tri primarna cilja kažnjavanja, a to su retribucija, odvracanje i rehabilitacija.

⁵⁸ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 62.

⁵⁹ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 23 i dalje.

⁶⁰ Relevantan deo člana 23 Statuta glasi: "1. Pretresno veće izriče presude i odmerava kazne i sankcije osobama osuđenim za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava."

⁶¹ U članu 24 Statuta stoji sledeće: "1. Krivične sankcije koje izriče pretresno veće ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja kazne zatvora pretresno veće imaće u vidu opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije. 2. Prilikom izricanja kazni, pretresna veća uzimaju u obzir faktore poput težine krivičnog dela i individualnih prilika osuđenika. 3. Uz kaznu zatvora, pretresna veća mogu da nalože povrat eventualne imovine i imovinske koristi stečene kriminalnim postupanjem, uključujući i sredstvima prisile, pravim vlasnicima".

⁶² Pravilo 87 (C) Pravilnika o postupku i dokazima predviđa sledeće: "Ako pretresno veće proglasi optuženog krivim po jednoj ili više optužbi sadržanih u optužnici, izreći će kaznu za svaku od optužbi po kojoj je optuženi proglašen krivim i navesti da li će se kazne izdržavati konsektivno ili uporedno, osim ukoliko ne odluči da primeni svoje ovlašćenje da izrekne jedinstvenu kaznu koja odražava ukupno krivično ponašanje optuženog."

⁶³ Predmetno pravilo glasi ovako:

"(A) Osoba proglašena krivom može biti osuđena na kaznu zatvora, uključujući i doživotnu kaznu zatvora.

(B) Prilikom određivanja kazne pretresno veće uzima u obzir faktore spomenute u članu 24(2) Statuta, kao i faktore kao što su:

(i) sve otežavajuće okolnosti;

(ii) sve olakšavajuće okolnosti, uključujući i značajnu saradnju osuđenog s tužiocem pre ili posle izricanja presude;

(iii) opšta praksa izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije;

(iv) koliko je osuđeni izdržao od bilo koje kazne koju je sud bilo koje države izrekao za isto delo, kao što je spomenuto u članu 10(3) Statuta.

(C) Osuđenom će se uračunati eventualno vreme koje je proveo u pritvoru čekajući na predaju Međunarodnom sudu ili čekajući na suđenje ili žalbeni postupak."

⁶⁴ Te odredbe bliže određuju prirodu kazne koju pretresno veće može da izrekne (kazna zatvora), faktore koje valja uzeti u obzir pri odmeravanju kazne i formu izrečene kazne (jedinstvena kazna ili više kazni).

44. Kaznom kao vidom retribucije društvo osuđuje krivično delo i njegovog počinioca. Ona treba da je proporcionalna težini tog krivičnog dela. Stoga se kaznom koju izriče ovaj Međunarodni sud izražava gnušanje čovečanstva nad teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava za koja je neka osoba proglašena krivom.⁶⁵ Na taj način, kazna može da umanjí gnev i osećanje nepravde žrtava i šire društvene zajednice prouzrokovano činjenjem zločina.⁶⁶ Pri razmatranju retribucije kao cilja kažnjavanja, Pretresno veće se usredsredilo na težinu zločina u vezi s kojima je Babić priznao krivicu.

45. Odvráćanje kao posledica kažnjavanja sastoji se od toga da se činjenje sličnih zločina destimuliše.⁶⁷ Njegova glavna namena jeste da se počinilac spreči da ubuduće čini nedela (pojedinačno odvráćanje), ali se pretpostavlja da će data kazna odvratiti i druge osobe od činjenja onih vrsta zločina koje se navode u Statutu (opšte odvráćanje).⁶⁸ U ovom predmetu, Pretresno veće smatra da je verovatnoća da će Babić u budućnosti poćiniti istu vrstu zločina vrlo mala, što znatno umanjuje relevantnost pojedinačnog odvráćanja. Što se tiče opšteg odvráćanja, svrha kažnjavanja je da se učvrsti pravni poredak u kojem se predmetno ponašanje smatra protivzakonitim i da se društvo uveri u efikasnost njegovih kaznenih odredaba. Uprkos tome, izreći nekome težu kaznu samo u cilju odvráćanja drugih bilo bi nepravično i u krajnjoj liniji bi umanjilo poštovanje prema pravnom poretku u celini. Stoga Pretresno veće pri odmeravanju primerene kazne nije pridalo preveliku važnost odvráćanju.⁶⁹

46. Rehabilitacija se takođe smatra svrhom kažnjavanja. Lišavanje slobode kao vid kazne kojem pribegava ovaj Međunarodni sud pruža optuženom priliku da razmisli o štetnosti svojih dela i uvidi koliko su zlo i patnju ta dela nanela drugima. Ovaj proces doprinosi reintegraciji osuđene osobe u društvo. Pretresno veće je mišljenja da priznavanjem krivice optuženi

---

⁶⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 185.

⁶⁶ Presuda o kazni u predmetu *Češić*, par. 23; Presuda o kazni u predmetu *Jokić*, par. 31; Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 14.

⁶⁷ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 30.

⁶⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 185; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 806; Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 48.

⁶⁹ Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 48; Presuda o kazni u predmetu *Češić*, par. 25-26; Presuda o kazni u predmetu *Jokić*, par. 31, 34; Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 16-17.

preduzima važan korak u tom procesu.⁷⁰ To priznanje ukazuje na odlučnost optuženog da se suoči sa svojom odgovornošću prema oštećenoj strani i društvom u celini.⁷¹

47. Da bi se ispunili ciljevi kažnjavanja, Pretresno veće će pri odmeravanju kazne kao najvažniji faktor uzeti u obzir težinu krivičnog dela,⁷² koju treba proceniti imajući naročito u vidu broj žrtava i patnje koje su im nanete.⁷³ Pretresno veće će potom razmotriti Babićeve individualne prilike, uključujući sve eventualne olakšavajuće ili otežavajuće okolnosti.

48. Ni Statutom ni Pravilnikom nije propisano koji se faktori uzimaju kao otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti, osim što se pravilom 101(B)(ii) od Pretresnog veća zahteva da uzme u obzir eventualnu "značajnu saradnju" optuženog s tužiocem kao olakšavajući faktor. Olakšavajuće okolnosti identifikovane u praksi ovog Međunarodnog suda uključuju dobrovoljnu predaju⁷⁴ i iskazivanje kajanja,⁷⁵ koje treba utvrditi na osnovu ocenjivanja uverljivosti dokaza koje su iznele strane u postupku. Identifikovane su i potencijalne otežavajuće okolnosti, kao što su vid učešća u kažnjivom ponašanju ili postojanje umišljaja.⁷⁶ Samo okolnosti koje su dokazane van razumne sumnje uzeće se u obzir kao otežavajuće.⁷⁷

49. Pri odmeravanju kazne Pretresno veće će uzeti u obzir i ustaljenu praksu u vezi s kaznom zatvora na sudovima bivše Jugoslavije. U vreme činjenja zločina, sudovi u bivšoj Jugoslaviji izricali su kazne u skladu s odredbama Krivičnog zakona SFRJ, konkretno, posebno člana 41(1)⁷⁸ Glave XVI ("Krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava").⁷⁹ Član 38(2)

⁷⁰ Presuda o kazni u predmetu *Nikolić*, par. 93.

⁷¹ Presuda o kazni u predmetu *Češić*, par. 27-28; Presuda o kazni u predmetu *Jokić*, par. 35-36; Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 18-19.

⁷² Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 701, gde se citira Pretresno veće u predmetu *Čelebići* koje je konstatovalo da je težina krivičnog dela "daleko najvažnija stvar koju treba imati u vidu, koja se može smatrati probnim kamenom adekvatnosti kazne"; Prvostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 1225.

⁷³ Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 701, gde se citira Prvostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 1226; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović*, par. 15; Presuda o kazni u predmetu *Kambanda*, par. 42; Prvostepena presuda u predmetu *Kayishema*, par. 26; Prvostepena presuda u predmetu *Kordić*, par. 852.

⁷⁴ Presuda o kazni u predmetu *Plavšić*, par. 84.

⁷⁵ Prvostepena presuda u predmetu *Kunarac*, par. 868.

⁷⁶ Pretresno veće ima na umu sledeće: "Jedni te isti elementi ne bi se smjeli razmatrati čas kao sastavni elementi zločina, čas kao otežavajuća okolnost", o čemu će dalje biti reči, Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 707.

⁷⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 763.

⁷⁸ Član 41(1) krivičnog zakona SFRJ (usvojenog 28. septembra 1976, koji je stupio na snagu 1. jula 1977) predviđa sledeće: "Sud će učiniocu krivičnog dela odmeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to delo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je delo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je delo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike i njegovo držanje posle učinjenog krivičnog dela, kao i druge okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca."

⁷⁹ Vidi Glavu XVI krivičnog zakona bivše Jugoslavije ("Krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava"). Član 141 i član 142(1) bave se krivičnim delima genocida i drugim ratnim zločinima počinjenim nad

Krivičnog zakona SFRJ omogućavao je sudovima da, umesto smrtne kazne, izreknu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.⁸⁰ Imajući u vidu precedentno pravo sa ovog Međunarodnog suda, odbrana prihvata da diskreciona ovlašćenja Pretresnog veća pri određivanju kazne nisu ograničena tom praksom.⁸¹

B. Težina zločina

50. Pretresno veće je zaključilo da je Babić učestvovao u UZP, čiji je cilj – prisilno i trajno uklanjanje nesrpskog stanovništva iz SAO Krajine – ostvarivan putem dela progona u koja su spadala ubistva, deportacije ili prisilno premeštanje, zatvaranje i razaranje imovine. U vezi sa svojim nemalim učešćem u tim zločinima Babić se izjasnio krivim, i to kao saizvršilac zločina progona prema članu 5 Statuta. U bivšoj Jugoslaviji bi mu za činjenje tog zločina bila izrečena najteža kazna.

51. Babić ne poriče ozbiljnost počinjenih zločina koji su, kako sâm priznaje, bili deo “događaja koji su bili ružni”.⁸² Kampanja progona u kojoj je Babić učestvovao vođena je širom samoproglašene SAO Krajine i tokom nje je od avgusta do decembra 1991. godine ubijeno više od 230 Hrvata i drugih nesrba.⁸³ Hrvati i drugi nesrbi podvrgavani su raznim diskriminatornim merama, kao što su napadi na naselja u kojima su živeli i zatvaranje u zatočeničkim objektima pod nečovečnim uslovima. Imovina tamošnjih meštana je uništavana a crkve i kapele su oštećivane ili razarane. Praktično celokupno hrvatsko, odnosno nesrpsko stanovništvo je proterano, bilo prisilnim uklanjanjem, bilo tako što je pobjeglo iz straha od neminovnog napada.⁸⁴

52. Da bi ilustrovalo razmere kampanje progona, Tužilaštvo je kao Dodatak I svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne priložilo reprezentativne uzorke izjava svedoka o takozvanoj “bazi zločina” s različitih područja SAO Krajine, u kojima je opisana kampanja

---

civilima. Vidi i članove od 142 do 156 i član 38 (“Zatvor”), član 41 (“Opšta pravila o odmeravanju kazne”), i član 48 (“Sticaj krivičnih dela”). Krivična dela protiv mira i međunarodnog prava, uključujući zločin genocida i ratne zločine protiv civilnog stanovništva, bila su kažnjiva zatvorskom kaznom u trajanju od pet do 15 godina, smrtnom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju od 20 godina ukoliko se smrtna kazna preinači u kaznu zatvora.

⁸⁰ Prvostepena presuda u predmetu *Kordić*, par. 849; vidi i Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 30.

⁸¹ Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 21; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 26.

⁸² Razgovor s Babićem od 23. februara 2002, video traka br. 9, str. 4-6 (L009-2098-L009-2100).

⁸³ Vidi spisak žrtava u dodacima Optužnici. Vidi i kartu SAO Krajine koju je Babić predočio kao dokazni predmet br. 326. Iz tabulatora 11 u postupku u predmetu *Milošević* vidi se da je u SAO Krajinu spadala teritorija severne Dalmacije i Like, uključujući opštine Knin, Benkovac, Gračac, Donji Lapac, Obrovac, Korenica i Vojnić, kao i mesta koja su se na osnovu većinskog srpskog stanovništva proglasila delom neke od navedenih opština.

⁸⁴ Vidi izjave svedoka koje su uvršćene u spis 29. marta 2004. i izjave na osnovu pravila 92 *bis* uvršćene u tokom postupka u predmetu *Milošević*, kao i u ovom predmetu.

progona koju su sprovodile snage bosanskih Srba.⁸⁵ Svedoci Tužilaštva pozvani na osnovu pravila 92 *bis*(B) i pravila 94 *bis* u postupku u predmetu *Milošević* detaljno su opisali razmere napada srpskih snaga na nesrpsko civilno stanovništvo.⁸⁶ U vezi s uticajem zločina na žrtve i njihove rođake, Tužilaštvo je kao Dodatak IV svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne priložilo izveštaj veštaka psihijatra dr Mladena Lončara. Doktor Lončar, kojeg su pozvale obe strane u postupku, svedočio je o svom radu s velikim brojem žrtava rata. On je proučavao fizičke i psihološke (kratkotrajne i dugotrajne) posledice traumatskih iskustava žrtava oružanog sukoba u bivšoj Jugoslaviji, uključujući žrtava zločina koji se navode u Optužnici.⁸⁷

53. Ukratko, Pretresno veće se uverilo u izuzetnu težinu zločina u vezi s kojim je Babić priznao krivicu. Predmetni zločin progona počinjen je u relativno ograničenom periodu i na velikom geografskom području i tokom njega je ubijeno više od 200 civila, među kojima je bilo žena i starijih osoba, na stotine civila je zatvoreno i držano u nečovečnim uslovima, na hiljade ih je prisilno premešteno ili deportovano, a stambeni objekti i javna ili privatna imovina su razarani. Taj zločin, čije je obeležje okrutnost i divljaštvo i koji je počinjen s namerom da se diskriminiše nesrpsko civilno stanovništvo, imao je jak uticaj na žrtve i njihove rođake. Oni i dalje pate u znatnoj meri. Učesnici u ovako teškim zločinima treba da očekuju kazne primerene težine.

C. Individualne prilike

1. Otežavajuće okolnosti

54. Tužilaštvo tvrdi da se “rukovodeći položaj, sličan položaju na kojem je bio ovaj optuženi, smatra otežavajućom okolnošću”.⁸⁸ Međutim, Tužilaštvo tvrdi da Babić “nije imao *de facto* kontrolu nad snagama (ni vojnim ni policijskim) koje su činile zločine. On je imao prilično ograničenu ulogu u udruženom zločinačkom poduhvatu.”⁸⁹

55. Slično tome, odbrana iznosi argument da “Babića ne treba smatrati vođom udruženog zločinačkog poduhvata. On nije bio tvorac tog plana. S vođama je delio nameru tokom jednog ograničenog perioda i imao je veoma ograničen ili nikakav uticaj na prave vođe tog zločinačkog poduhvata.”⁹⁰ Odbrana dalje tvrdi da “bi bilo neprimereno kad bi se ponašanje Milana Babića

⁸⁵ Kao Dodatak II svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne, Tužilaštvo je podnelo kartu na kojoj su prikazana mesta koja se pominju u tim izjavama.

⁸⁶ Dodatak I Podnesku Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne sadrži kratak rezime svake od izjava.

⁸⁷ T. 88-123.

⁸⁸ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 30.

⁸⁹ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 33.

⁹⁰ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 46.

kao civilnog političkog lidera iskoristilo i za utvrđivanje odgovornosti i kao otežavajuća okolnost”.⁹¹

56. Kao što je već navedeno, Babić je priznao da je tokom perioda na koji se odnosi Optužnica bio visoki regionalni politički lider. Bio je na istaknutim i ključnim funkcijama u SDS Hrvatske, a sve vreme na koje se odnosi Optužnica bio je predsednik SDS Skupštine opštine Knin. Od 29. maja 1991. bio je i predsednik vlade samoproglashene SAO Krajine, a kada je 19. decembra 1991. taj entitet proglašen RSK, izabran je za njegovog predsednika.

57. Na geografskim područjima gde je počinjen zločin progona naveden u Optužnici Babić je bio na političkim funkcijama na najvišem nivou. Babić je priznao da je sa drugim učesnicima UZP delio nameru da s područja SAO Krajine ukloni nesrpsko stanovništvo i da je svoj autoritet ključnog političara u vrhu političke vlasti SAO Krajine iskoristio za ostvarenje tog cilja. Pretresno veće je zaključilo da je njegovo gorenavedeno učešće u UZP bilo značajno: Babić je podsticao i planirao politiku SDS u cilju sprovođenja kampanje progona nesrpskog stanovništva u SAO Krajini; imao je presudan uticaj na osnivanje i rad rukovodećih organa SAO Krajine i podršku njima i učestvovao je u činjenju zločina navedenih u Optužnici; doprineo je reorganizaciji i regrutovanju snaga TO koje su učestvovala u zločinima navedenim u Optužnici; pružao je finansijsku, materijalnu, logističku i političku podršku oružanim snagama umešanim u zločine navedene u Optužnici i držao huškačke govore na nacionalnoj osnovi koji su doprinosili stvaranju atmosfere straha i mržnje prema nesrpskom stanovništvu SAO Krajine. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno veće se ne slaže s tvrdnjom da je Babićeva uloga u UZP bila u toj meri ograničena kako tvrde strane u postupku.

58. Odbrana tvrdi da ne bi bilo primereno kad bi se ponašanje Babića kao političkog lidera iskoristilo i za utvrđivanje krivične odgovornosti i kao otežavajuća okolnost.⁹² Pretresno veće je, pri odlučivanju o tome da li da prihvati Babićevo potvrdno izjašnjanje o krivici, već proučilo njegovu krivičnu odgovornost. Ono se slaže s tim da jedan te isti element ne bi trebalo razmatrati čas kao sastavni element zločina, čas kao otežavajuću okolnost.⁹³

59. U dosadašnjoj praksi ovog Međunarodnog suda prihvaćeno je da to što osoba koja se smatra krivično odgovornom prema članu 7(1) Statuta zauzima visok rukovodeći položaj može biti otežavajuća okolnost, ali da njena težina zavisi od stvarne visine tog položaja vlasti i oblika

---

⁹¹ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 48.

⁹² Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 48.

⁹³ Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 707.

neposrednog učešća u zločinu.⁹⁴ U predmetu *Krstić* Pretresno veće je potvrdilo taj stav konstatacijom da su “posljedice radnji neke osobe nužno teže ako se ta osoba nalazi na vrhu vojne ili političke hijerarhije i koristi svoj položaj za počinjenje zločina”.⁹⁵ U predmetu *Kordić*, veću težinu optužbama protiv Darija Kordića dala je činjenica da je on bio regionalni politički vođa, za kojeg nije utvrđeno da je bio tvorac kampanje progona protiv nehrvatskog stanovništva u dolini Lašve u Bosni i Hercegovini.⁹⁶ Slično tome, u predmetu *Mrđa*, Darko Mrđa se izjasnio krivim u vezi sa zločinom ubistva, a Pretresno veće je zaključilo da je to što je bio policajac u ograničenoj meri doprinelo izricanju teže kazne jer “počinjenje takve vrste zločina od strane policajca nesumnjivo predstavlja kršenje javne ovlasti policajaca”.⁹⁷

60. Babićeva krivična odgovornost ne proističe iz njegovog nadređenog položaja unutar hijerarhije. Babić se ne tereti za to što nije preduzeo neophodne i razumne mere kako bi sprečio da njegovi potčinjeni počine predmetna dela ili ih za njih kazni, kao što predviđa član 7(3) Statuta. Babić se tereti za zločin progona, koji je počinio svojim učešćem u UZP. Prema optužbama, u UZP nisu učestvovali samo visoki politički ili vojni funkcioneri, već i poznati i nepoznati pripadnici raznih oružanih snaga, snaga policije i snaga Državne bezbednosti.⁹⁸ Položaj političkog vođe nije preduslov za učešće u UZP, kao ni za zločin progona. On, stoga, nije element na osnovu kojeg se može utvrditi krivična odgovornost, te ga Pretresno veće kao takvog nije uzelo u obzir pri utvrđivanju Babićeve krivične odgovornosti. Ona se zasniva na njegovom doprinošenju sprovođenju cilja UZP putem zločina progona. Stoga ta tvrdnja odbrane ne sprečava Pretresno veće da Babićev rukovodeći položaj uzme u obzir kao otežavajuću okolnost.

61. Babićev rukovodeći položaj se može smatrati otežavajućom okolnošću iz dva razloga. Prvo, kao regionalni politički vođa, on je koristio resurse SAO Krajine za sprovođenje udruženog zločinačkog poduhvata,⁹⁹ a svojim govorima i nastupima u sredstvima javnog informisanja¹⁰⁰ pripremao je srpsko stanovništvo da prihvati dela progona kao sredstvo za ostvarenje svojih ciljeva. Drugo, Babićevo učešće putem položaja na kojima je bio s vremenom je uzelo maha: dozvolivši da se kampanja progona nastavi, on je pojačao njene posledice. Pretresno veće je zaključilo da razlozi iz kojih je Babić ostao na tom položaju, a to su sujeta i

---

⁹⁴ Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 708; Prvostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 765.

⁹⁵ Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 709.

⁹⁶ Prvostepena presuda u predmetu *Kordić*, par. 853.

⁹⁷ Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 52.

⁹⁸ Izjava o činjenicama par. 31.

⁹⁹ Vidi gore, par. 24(h).

¹⁰⁰ Vidi gore, par. 24(g).

“etno-egoizam”, idu u prilog tome da se njegov rukovodeći položaj smatra otežavajućom okolnošću i da se ne mogu uzeti u obzir kao olakšavajuće okolnosti.

62. Ukratko, Pretresno veće je mišljenja da to što je Babić bio i ostao na visokom političkom položaju predstavlja otežavajuću okolnost.

2. Olakšavajuće okolnosti

63. Obe strane u postupku tvrde da u ovom predmetu postoje sledeće olakšavajuće okolnosti: Babićeva značajna i trajna saradnja s Tužilaštvom; dobrovoljno pristupanje ovom Međunarodnom sudu radi suđenja; potvrdno izjašnjavanje o krivici i prihvatanje odgovornosti; te kajanje.¹⁰¹

64. Odbrana tvrdi i da Babićevo ponašanje nakon činjenja zločina, te njegove lične i porodične prilike takođe predstavljaju olakšavajuće okolnosti.¹⁰² Tužilaštvo predlaže da se kao dodatne olakšavajuće okolnosti uzmu u obzir Babićevo ograničeno učešće u delima nasilja, njegov trajni doprinos pomirenju i njegov raniji karakter.¹⁰³

(a) Priznavanje krivice

65. Odbrana tvrdi da se Babić dobrovoljno ponudio da dâ izjavu Tužilaštvu.¹⁰⁴ Iako je više puta upozoren na opasnost da se inkriminiše, Babić je pristao da svedoči pred ovim Međunarodnim sudom u predmetu *Milošević* i izrazio je svoju krivicu sledećim rečima:

Ja želim u ovom postupku da kažem celokupnu istinu o događajima koji su se dešavali, za koje ja imam saznanja i u kojima sam ja učestvovao. Takođe, smatram da snosim određenu odgovornost za sve ono što se dešavalo u tom periodu na prostoru bivše Jugoslavije i očekujem da će se pravilno procijeniti moja uloga i od strane tužioca i u ostalim institucijama, ako do toga dođe, na ovom Tribunalu.¹⁰⁵

66. Odbrana dalje tvrdi da će to što je Babić priznao krivicu predstavljati “doprinos ostvarenju pravde za žrtve, odvratanju drugih od činjenja zločina, izgradnji temelja za pomirenje

¹⁰¹ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 35; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 50 i dalje.

¹⁰² Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 65-72.

¹⁰³ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 35. Tužilaštvo ne obrazlaže Babićev “trajni doprinos pomirenju” u zasebnom delu, već ga smatra posledicom saradnje i priznanja krivice.

¹⁰⁴ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 51.

¹⁰⁵ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 51, u kojem se citira Babićevo svedočenje na suđenju u predmetu *Milošević* (18. novembar 2002, str. 6). Taj deo iskaza dat je na poluzatvorenoj sednici. Pretresno veće je ovde taj odlomak objavilo javno imajući u vidu činjenicu da je Babićeva odbrana taj citat navela u javnom dokumentu i da njegov sadržaj ne pokreće pitanja zaštite.

i sprečavanju revizionizma. To što se blagovremeno potvrdno izjasnio o krivici znatno je doprinelo javnom interesu i radu Međunarodnog suda.”¹⁰⁶

67. Tužilaštvo se pridružuje ovom stavu i ističe da se Babić izjasnio krivim ubrzo nakon što je optužnica protiv njega javno potvrđena. Tužilaštvo smatra da se Babićevo potvrdno izjašnjanje o krivici razlikuje od ostalih potvrdnih izjašnjanja o krivici koja je prihvatio ovaj Međunarodni sud, budući da su “skoro svi drugi optuženi priznali krivicu nakon što su proveli dosta vremena u pritvoru, i to najčešće kratko pre početka suđenja, pa čak i tokom suđenja, kad bi postali svesni obima dokaznog materijala protiv njih”.¹⁰⁷

68. Tužilaštvo je ukratko iznelo dva razloga iz kojih se potvrdno izjašnjanje o krivici uzima u obzir kao olakšavajuća okolnost.¹⁰⁸ Kao prvo, ukoliko se optuženi potvrdno izjasni o krivici pre početka suđenja ili pre nego što se izvedu svi dokazi, to može da oslobodi žrtve i svedoke obaveze da svedoče¹⁰⁹ a može da uštedi i dosta vremena, truda i resursa.¹¹⁰ Kao drugo, što je za ovaj predmet od većeg značaja, potvrdno izjašnjanje o krivici “je uvijek važno u svrhu utvrđivanja istine o zločinu.”¹¹¹ Utvrđivanje istine je “fundamentalni korak na putu ka pomirenju”¹¹² i sprečava “svaki vid revizionizma”.¹¹³ Pretresno veće prihvata argumente strana u postupku da je u praksi ovog Međunarodnog suda potvrdno izjašnjanje o krivici dosledno smatrano olakšavajućim faktorom. Isto tako, Pretresno veće prihvata da je utvrđivanje istine važan cilj ovog Međunarodnog suda. Ova institucija je osnovana u skladu s Rezolucijom 827 Saveta bezbednosti iz 1993. s namerom da doprinese ponovnom uspostavljanju mira i bezbednosti u bivšoj Jugoslaviji.¹¹⁴ Tužilaštvo je skrenulo pažnju na to da je Savet bezbednosti, nakon usvajanja Rezolucije o osnivanju ovog Međunarodnog suda, primetio da se “jedino istinom može pročititi nacionalna i verska mržnja i otpočeti proces isceljenja”.¹¹⁵ Generalna

¹⁰⁶ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 53.

¹⁰⁷ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 47. Tužilaštvo je kao primer navelo Dragana Nikolića, upravnika logora Sušica, koji se potvrdno izjasnio o krivici tek posle tri godine pritvora i to neposredno pre svedočenja šest svedoka koji je trebalo da daju vanpretresne iskaze (Presuda o kazni u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 234). Iako se u presudi konstatuje da "zakašnjelost" potvrdnog izjašnjanja o krivici ne treba da ide na njegovu štetu, Tužilaštvo tvrdi da se iz toga, u stvari, vidi glavna razlika između prosečnog optuženog na ovom Međunarodnom sudu i Babića; Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, fusnota 47.

¹⁰⁸ Presuda o kazni u predmetu *Erdemović*, str. 16; Drugostepena presuda u predmetu *Jelisić*, 5. juli 2001; Drugostepena presuda u predmetu *Kambanda*, par. 120.

¹⁰⁹ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 80-81; Presuda o kazni u predmetu *Plavšić*, par. 66.

¹¹⁰ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 81.

¹¹¹ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 81.

¹¹² Presuda o kazni u predmetu *Erdemović*, par. 21.

¹¹³ S/PV. 4161, par. 3, citiran u Podnesku Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 50.

¹¹⁴ Vidi Odluku o nadležnosti u predmetu *Tadić*, str. 72.

¹¹⁵ S/PV. 3217, par. 12, citiran u Podnesku Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 51.

skupština Ujedinjenih nacija istakla je u Rezoluciji iz 1996. godine “važnost i hitnost rada Međunarodnog suda kao jednog od elemenata procesa pomirenja u BiH i u čitavoj regiji”.¹¹⁶

69. Tokom svedočenja u predmetu *Milošević Babić* je i sâm rekao da su utvrđivanje istine i doprinos procesu pomirenja glavni razlozi iz kojih svedoči.¹¹⁷ Veštak kojeg su pozvale obe strane u postupku, dr Mladen Lončar, u svom izveštaju se pozabavio pozitivnim uticajem Babićevog potvrdnog izjašnjavanja o krivici naročito na žrtve, a uopšteno gledano i na celokupno stanovništvo bivše Jugoslavije, uključujući Srbe.¹¹⁸ Pretresno veće smatra da je, potvrdnim izjašnjavanjem o krivici i davanjem iskaza o događajima, Babić značajno doprineo procesu pomirenja na teritoriji bivše Jugoslavije, a naročito u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

70. Babićevo prihvatanje krivice je izuzetno i zbog toga što je, prihvatanjem činjenica i krivice, povećana verovatnoća da će protiv njega biti podignuta optužnica. Kao što je već rečeno, iako upozoren na mogućnost da se inkriminiše, Babić je s istražiteljima Tužilaštva vodio opsežne razgovore u svojstvu osumnjičenog, tokom kojih je priznao da snosi izvesnu odgovornost. Na primer, izjavio je sledeće:

Svakako da je jedna trajna kampanja, medijska, iz Beograda i proizvodjenje događaja od Slobodana Miloševića u Hrvatskoj proizvodila takvo javno mnjenje. Ali sad, kad gledam unazad na te događaje, ja sam svestan da sam i ja, zbog toga što sam podlegao toj svojoj taštini, uticao na neki način da postoji takvo javno mnjenje. Možda bih ga mogao nazvati etno-egoizam, što sam verovatno i ja sam postao, etno-egoista, čovek kome je stalo bilo isključivo do interesa naroda kome sam pripadao a da su moje emocije postale, i osećanja, postala manja i kad sam postao manje osetljiv i zanemario interese ali i patnje drugog naroda, u to vreme hrvatskog naroda.¹¹⁹

71. Pretresno veće se uverilo da Babićevo potvrdno izjašnjavanje o krivici u gorenavedenim okolnostima predstavlja olakšavajući faktor.

¹¹⁶ Rezolucija Generalne skupštine UN-a A/RES/51/203, 88. plenarna sednica, 17. decembar 1996.

¹¹⁷ Vidi citate priložene uz Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, Dodatak V (T. 12861, 13418-9).

¹¹⁸ Vidi str. 16-18 engleske verzije njegovog izveštaja u Dodatku IV Podnesku Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne. Na 17. stranici on, u vezi s potvrdnim izjašnjavanjem o krivici, kaže sledeće: “[T]o je i korak prema ozdravljenju, zaboravljanju prošlosti i okretanju prema budućnosti. Samo priznanje i kajanje ne može vratiti jedinstvo i prijateljstvo, ali pomaže žrtvama da prebrode sivilo prošlosti.” On dalje kaže da kroz Babićevo priznavanje krivice “progovara istina koju su tolike žrtve ‘nečujno’ izvikivale sve ove godine”.

¹¹⁹ Razgovor s Babićem od 23. februara 2002, video traka br. 9, str. 4-6 (L009-2098-L009-2100).

(b) Saradnja

72. Strane u postupku tvrde da Babićeva značajna saradnja s Tužilaštvom predstavlja olakšavajući faktor.¹²⁰ Na osnovu pojedinosti o stepenu Babićeve saradnje koje iznosi Tužilaštvo, odbrana tvrdi da je njegova saradnja bila spontana, opsežna i od izuzetnog značaja.¹²¹

73. Optužba je sledećim rečima opisala Babićevu saradnju:

- Babić se sâm ponudio da razgovara s Tužilaštvom.¹²² Tokom tih razgovora Babić je ponudio niz važnih dokumenata, te potvrdio autentičnost drugih dokumenata koji su bili ponuđeni radi uvrštavanja u dokazni spis u predmetu *Milošević* i dao svoje mišljenje o njima.¹²³ Veliki broj tih dokumenata bio je ili treba da postane deo propratnog materijala uz optužnice podignute protiv drugih učesnika u UZP i biće predloženi u drugim srodnim predmetima. Mnogi od njih do sada nisu bili uvršteni u zbirku dokaznih predmeta Tužilaštva. Na taj način je izbegnuto trošenje ogromnih resursa Tužilaštva koji bi bili neophodni za prikupljanje i potvrdu autentičnosti tih dokumenata;¹²⁴

- Babić je dobrovoljno svedočio u postupku u predmetu *Milošević*, uprkos činjenici da time sebe inkriminiše.¹²⁵ Njegovim svedočenjem je dobijen detaljan uvid u donošenje odluka, funkcionisanje i planiranje učesnika UZP okupljenih oko Slobodana Miloševića, koji do sada nije omogućio ni jedan svedok *insajder*. Na osnovu Babićevog svedočenja Tužilaštvo je bilo u mogućnosti da sa spiska svedoka izbriše čitav niz svedoka u vezi s događajima navedenim u Optužnici za Hrvatsku u predmetu *Milošević*, što ukazuje na izuzetan značaj tog svedočenja. Babićevo svedočenje je doprinelo daljem osvetljavanju samog početka sukoba u Hrvatskoj 1991. godine, što su dokazi koji do sada nisu predloženi ni u jednom predmetu pred ovim Međunarodnom sudom. Zbog prirode svog političkog položaja, Babić je Pretresnom veću u predmetu *Milošević* mogao najbolje da razjasni razne faze u razvoju političkih događaja koji su na kraju doveli do izbijanja sukoba u Hrvatskoj. Stoga je Babićevo svedočenje i kvalitativno i kvantitativno bilo od ključnog značaja za tezu Tužilaštva i znatno je umanjilo potrebu za podrobnim istragama i izvođenjem dokaza;¹²⁶

- Babić je pristao da svedoči u drugim predmetima pred ovim Međunarodnim sudom;¹²⁷

- Babić je prvi optuženi u istoriji ovog Međunarodnog suda za kojeg nije bilo potrebno izdavati nalog za hapšenje.¹²⁸

¹²⁰ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 37- 46; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 60-64.

¹²¹ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 62-64.

¹²² Kao što je gore navedeno, ti razgovori su obavljani u novembru 2001, januaru 2002, februaru 2002. i aprilu 2002; Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 62.

¹²³ Tužilaštvo je kao Dodatak VII svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne priložilo dva priloga koji prikazuju količinu dokumentacije koju je Babić dostavio i čiju je autentičnost potvrdio.

¹²⁴ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 42.

¹²⁵ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 43.

¹²⁶ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 44.

¹²⁷ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 45.

74. Pretresno veće je uzelo u obzir značajnu i dobrovoljnu Babićevu saradnju kojom je, kako je to reklo Tužilaštvo, “svoju porodicu i sebe samog doveo u veliku opasnost”.¹²⁹ Davanjem izjava i dokumentacije kojima je samog sebe inkriminisao Babić je pomogao da se on i drugi privedu pravdi. Stepen Babićeve saradnje s ovim Međunarodnim sudom ustanovljen je na osnovu dokaznog materijala predočenog u ovom predmetu u koji, između ostalog, spadaju delovi transkripata razgovora istražitelja Tužilaštva sa Babićem, kao i transkripti Babićevog svedočenja i relevantni dokazni predmeti iz postupka u predmetu *Milošević*.

75. Pretresno veće će pridati značajnu težinu Babićevoj saradnji s Međunarodnim sudom kao olakšavajućem faktoru.

(c) Ograničeno učešće u zločinima za koje se tereti

76. Babić je priznao da je doprineo vršenju dela nasilja, opisanih u Delu II ove Presude o kazni, koja čine činjeničnu osnovu potvrdnog izjašnjavanja o krivici.

77. Tužilaštvo tvrdi da je Babićevo učešće u zločinima opisanim u Delu II ove Presude ograničeno jer nije imao *de facto* kontrolu nad vojnim snagama koje su učestvovala u činjenju tih zločina.¹³⁰ Po mišljenju Tužilaštva, Babićeva uloga u ukupnim zločinima počinjenim u Hrvatskoj je od sekundarne važnosti u poređenju s ulogom glavnih učesnika u UZP.¹³¹ Tokom pretresa o odmeravanju kazne odbrana se složila s tim stavom.¹³² Tužilaštvo dalje tvrdi da je Babić postao političar želeći da spasi Srbe u Hrvatskoj, da je bio na položaju i bio unapređivan sve dok je bio lojalan i pokoravao se drugim učesnicima u UZP i da je izgubio položaj i bio smenjen čim se suprotstavio politici Slobodana Miloševića i njegovih pristalica, jer nije bio od ključnog značaja za funkcionisanje UZP već samo oruđe vođa UZP za jednokratnu upotrebu.¹³³

78. Isto tako, Tužilaštvo na drugom mestu u svom Podnesku u vezi s odmeravanjem kazne tvrdi da se Babić složio s tim da su njegovo ponašanje i učešće “značajno doprineli činjenju zločina” navedenih u Delu II ove Presude.¹³⁴

¹²⁸ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 46. Tužilaštvo je dodalo da je Babić “u skladu sa sudskim nalogom dobrovoljno došao na prvo stupanje pred sud, čime je pokazao svoje bezuslovno prihvatanje i poštovanje prema ovom Međunarodnom sudu i njegovim odlukama” (*ibid*).

¹²⁹ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 39.

¹³⁰ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 33.

¹³¹ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 36.

¹³² Vidi T. 225, 239, 243.

¹³³ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 36.

¹³⁴ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 55.

79. Kao što je već rečeno, Pretresno veće ne prihvata da je Babićeva uloga u UZP bila ograničena u meri u kojoj to navode strane u postupku. Tačno je da Babić nije bio glavni pokretač kampanje progona. Međutim, Pretresno veće podseća da je Babić odlučio da ostane na vlasti i da je pružao značajnu podršku progonima nesrpskog civilnog stanovništva tako što je, između ostalog, učestvovao u pružanju finansijske, materijalne, logističke i političke podrške neophodne za vojno zauzimanje teritorija u SAO Krajini, držao huškačke govore na nacionalnoj osnovi, podsticao i pomagao nabavku i distribuciju oružja hrvatskim Srbima. Tvrdnja da Babić, vođen uverenjem da će spasiti Srbe, nije bio od ključnog značaja za funkcionisanje UZP i da je imao ograničenu ulogu, neosnovana je. Babić je svojom ulogom omogućio funkcionisanje UZP i svojim učešćem doprineo ostvarenju njegovog cilja. To što su drugi mogli odigrati tu istu ulogu i što su je na kraju preuzeli nije relevantno za utvrđivanje krivične odgovornosti ili njeno umanjenje.

80. Pošto je odbacilo tvrdnju da je Babićevo učešće u zločinu bilo ograničeno u meri u kojoj navode strane u postupku, Pretresno veće ne prihvata da ta navodno ograničena Babićeva uloga predstavlja olakšavajuću okolnost.

(d) Izražavanje kajanja

81. Odbrana tvrdi da je Babić izrazio iskreno kajanje, kako rečima, tako i delima koja su usledila nakon njegovog kažnjivog ponašanja, što je još važnije.¹³⁵ Tužilaštvo se slaže i tvrdi da je “sarađujući sa Tužilaštvom, Babić iskazao kajanje zbog svog ponašanja i učešća i složio se da je ono značajno doprinelo činjenju tih zločina”.¹³⁶

82. Pretresno veće ističe da je, tokom razgovora sa istražiteljima Tužilaštva od 23. februara 2002, Babić izjavio sledeće:

Danas, sa ovom svešću i saznanjem, sigurno se ne bih tako ponašao, ali u to vreme moja uloga mogla je biti daleko bolja ili da ne bude nikakva. Na neki način danas osećam određeni stid i kajanje što sam, na neki način, učestvovao u tim događajima koji su bili ružni.¹³⁷

83. Nakon što se pred Pretresnim većem izjasnio krivim, Babić je još jednom izrazio svoje kajanje:

Izlazim pred ovaj Tribunal sa dubokim osećajem sramote i kajanja. Dozvolio sam sebi

¹³⁵ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 57.

¹³⁶ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 55.

¹³⁷ Razgovor s Babićem od 23. februara 2002, video traka br. 9, str. 4-6 (L009-2098-L009-2100).

da učestvujem u progonu najgore vrste protiv ljudi samo zato što su bili Hrvati a ne Srbi. Nevini ljudi su bili proganjani. Nevini ljudi su nasilno istjerani iz svojih kuća i nevini ljudi su ubijani. Čak i nakon što sam saznao šta se dogodilo, ćutao sam o tome. Još gore, nastavio sam sa službom i kroz moje vlastite aktivnosti postajao lično odgovoran za nehumane postupke koji su pogodili nevine ljude.¹³⁸

On je dalje rekao sledeće:

Ovi zločini i moje učešće u njima nikada ne mogu biti opravdani. Ostajem bez reči kada treba da izrazim dubinu mog kajanja za ono što sam učinio i za uticaj moga greha na druge. Mogu samo da se nadam da iznoseći istinu, priznavanjem krivice i izražavanjem mog kajanja mogu poslužiti kao primer onima koji još pogrešno veruju da takva nečovečna postupanja mogu ikada biti opravdana. Samo istina može dati mogućnost srpskom narodu da se rastereti kolektivne sramote. Samo priznanjem krivice ja mogu preuzeti odgovornost za sve pogrešno što sam uradio.¹³⁹

84. Pretresno veće se uverilo da je Babićevo kajanje iskreno, te ono stoga predstavlja olakšavajući faktor.

(e) Dobrovoljna predaja

85. Odbrana tvrdi da to što se Babić dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, a da nije bio izdat nalog za hapšenje, predstavlja olakšavajuću okolnost.¹⁴⁰ Tužilaštvo takođe kaže da je ta okolnost olakšavajuća, a da za to ne daje detaljnije objašnjenje.¹⁴¹

86. Pretresno veće prihvata tvrdnje strana u postupku. To što je Babić dobrovoljno pristupio ovom Međunarodnom sudu ubrzo nakon što je potvrđena optužnica protiv njega govori o njegovom poštovanju prema sprovođenju pravde na međunarodnim institucijama. Pretresno veće će to uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost, zajedno sa relevantnim pokazateljima o kojima je gore bilo reči.

(f) Lične i porodične prilike

87. Odbrana tvrdi da je “što se tiče ličnih i porodičnih prilika Milana Babića najvažnije to što je on ne samo proglašen krivim kao saizvršilac, već je i zaštićeni svedok”.¹⁴² Odbrana dalje ističe da Babić i njegova porodica, zbog njegove saradnje sa ovim Međunarodnim sudom, žive u strahu od nasilne odmazde onih koji u njima vide izdajnike, te da nikada neće moći da se vrate u

¹³⁸ Vidi T. 57.

¹³⁹ Vidi T. 57-58.

¹⁴⁰ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 58-59.

¹⁴¹ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 35.

¹⁴² Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 69.

domovinu. Prema rečima odbrane, Babić će kaznu morati da odsluži uz primenu jakih mera bezbednosti, zbog čega će biti izolovan više nego druge osuđene osobe.¹⁴³

88. Pretresno veće je svesno Babićeve situacije. Pristavši da u gorenavedenom kontekstu značajno saraduje sa Tužilaštvom, Babić je svoju bezbednost i bezbednost svojih najbližih izložio znatnoj opasnosti.

89. Pretresno veće stoji na stanovištu da Babićeve lične i porodične prilike predstavljaju olakšavajuću okolnost.

(g) Ličnost učinioca pre oružanog sukoba u Hrvatskoj

90. Tužilaštvo tvrdi da je, pre izbijanja oružanog sukoba u Hrvatskoj, Babić bio zubar, dobar otac i muž i uvažen član zajednice u Kninu i da ranije nije kažnjavan.¹⁴⁴ Tužilaštvo tvrdi da je Babić “postao radikalna tek usled poteza političkih rukovodstava u Beogradu i Zagrebu i široke i sofisticirane kampanje srpskih medija kojom su ponovno probuđeni stari strahovi i bojazni naroda, čija je posledica bio raskol na nacionalnoj osnovi i nasilje mnogoljudnije etničke grupe nad ostalima”.¹⁴⁵

91. Ovaj Međunarodni sud je nadležan za zločine počinjene tokom oružanog sukoba u bivšoj Jugoslaviji, tokom kojeg su obični građani uvučeni u užasne događaje. Pretresno veće je mišljenja da raniji dobar karakter osuđenog (u odnosu na uobičajene norme ponašanja) sam po sebi ne predstavlja olakšavajuću okolnost, mada to može biti u izuzetnim okolnostima, koje u ovom predmetu nisu dokazane.¹⁴⁶

92. Pretresno veće ne prihvata predlog da se ovaj osnov za ublažavanje kazne uzme u obzir u ovom predmetu.

(h) Kasnije ponašanje

93. Odbrana Babićevo ponašanje nakon činjenja zločina navodi kao zasebnu olakšavajuću okolnost i to potkrepljuje argumentima pokrenutim u vezi s drugim olakšavajućim faktorima kao što su Babićeva saradnja s Tužilaštvom, porodična situacija i dobrovoljna predaja.¹⁴⁷

---

¹⁴³ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 70-72.

¹⁴⁴ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 57.

¹⁴⁵ Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, par. 57.

¹⁴⁶ Upoređi s Presudom o kazni u predmetu *Češić*, par. 77-85 i Presudom o kazni u predmetu *Jokić*, par. 101-102.

¹⁴⁷ Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne, par. 65.

94. Ponašanje nakon činjenja zločina jeste faktor koji je prihvatatan u drugim predmetima pred ovim Međunarodnim sudom u kojima je osuđena osoba, odmah nakon činjenja zločina, preduzela korake da ublaži patnje žrtava. Na primer, u predmetu *Plavšić*, Pretresno veće je prihvatilo ponašanje Biljane Plavšić nakon zločina kao olakšavajući faktor, jer je ona, nakon obustave neprijateljstava, pokazala da u velikoj meri podržava Opšti okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini iz 1995. godine (Dejtonski sporazum) i pokušala da smeni s dužnosti funkcionere koji su opstruirali uspostavljanje mira.¹⁴⁸ Za razliku od tog predmeta, Pretresno veće u predmetu *Jokić* nije prihvatilo Jokićevo ponašanje neposredno nakon zločina kao zasebnu olakšavajuću okolnost. Umesto toga, Pretresno veće je taj podatak, kao i njegovo kasnije ponašanje, iskoristilo kao dokaz o iskrenosti njegovog kajanja.¹⁴⁹

95. U ovom predmetu, Pretresno veće se nije uverilo da su predloženi uverljivi dokazi o tome da je Babić doprineo ublažavanju patnji žrtava, bilo odmah po činjenju zločina progona u SAO Krajini, bilo nakon što je 1995. okončan oružani sukob u Hrvatskoj. Njegovo kasnije ponašanje tiče se pitanja kao što su saradnja i prihvatanje odgovornosti, koja su već uzeta u obzir.

96. Pretresno veće odbija tvrdnju odbrane da Babićevo ponašanje posle sukoba predstavlja olakšavajuću okolnost.

(i) Zaključak

97. Naposljetku, Pretresno veće prihvata da sledeći faktori upućuju na zaključak da je primereno izreći blažu kaznu: Babićevo priznavanje krivice i spremnost da to odmah učini; dobrovoljno stupanje u kontakt s Tužilaštvom pre nego što je potvrđena optužnica protiv njega, te značajna saradnja s Tužilaštvom ne samo u predmetu koji se vodi protiv njega, već i u drugim suđenjima koja se vode na ovom Međunarodnom sudu; dobrovoljno pristupanje nakon što je potvrđena optužnica protiv njega; izražavanje kajanja i porodične i lične prilike.

D. Zaključak

98. Babić je bio regionalni politički lider koji je, na štetu Hrvata i drugih nesrba, nastojao da promoviše ono što je on smatrao interesima svog naroda putem teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava. Usled nedostatka moralne snage nije bio u stanju da se suprotstavi nepravdi koja je činjena nesrpskom civilnom stanovništvu i priključio se udruženom zločinačkom

---

¹⁴⁸ Presuda o kazni u predmetu *Plavšić*, par. 85.

¹⁴⁹ Presuda o kazni u predmetu *Jokić*, par. 89-92.

poduhvatu. Priznavši krivicu u vezi s oružanim sukobom u Krajini tokom 1991. i 1992. godine, Babić je pokazao izvesnu dozu hrabrosti. Uprkos tome, Pretresno veće se nije uverilo da je on sve vreme bio svestan značaja uloge koju je tokom datog perioda imao u Hrvatskoj.

99. Tužilaštvo je navelo da je kaznu od najviše 11 godina zatvora delom predložilo imajući u vidu raniju presudu ovog Međunarodnog suda izrečenu gđi Biljani Plavšić, još jednom visokom regionalnom političkom lideru koji se izjasnio krivim za zločin progona (za šta joj je izrečena kazna od 11 godina zatvora).

100. Pretresno veće stoji na stanovištu da svaka kazna mora biti sagledana u svetlu okolnosti tog konkretnog predmeta, kao i da su kazne izrečene drugim osuđenim osobama na ovom Međunarodnom sudu utemeljene na premisama koje se možda razlikuju od okolnosti u ovom predmetu.

101. Pretresno veće je brižljivo odvagalo težinu priznatog zločina u odnosu na otežavajuće i olakšavajuće okolnosti relevantne za ovaj predmet. Ono je takođe potražilo smernice u uobičajenoj praksi izricanja kazni na sudovima bivše Jugoslavije. Pretresno veće je mišljenja da kazna od najviše 11 godina zatvora, koju je preporučilo Tužilaštvo, ne bi doprinela ostvarivanju pravde ako se imaju u vidu merodavna načela odmeravanja kazne i težina Babićevog zločina, uzevši u obzir date otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

V. DISPOZITIV

102. Iz gorenavedenih razloga, razmotrivši argumente i dokaze koje su iznele strane u postupku, Pretresno veće ovim osuđuje Milana Babića na 13 (trinaest) godina zatvora.

103. Babić ima pravo da mu se u izdržavanje kazne uračuna 211 dana koje je proveo u pritvoru do dana donošenja ove Presude o kazni (ne uključujući današnji datum).

104. Babić će ostati u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne završe pripreme za njegov transfer u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je merodavan engleski tekst.

Alphons Orie,
predsedavajući sudija

Amin El Mahdi

Joaquín Martín Canivell

Dana 29. juna 2004.
U Hagu,
Holandija

pečat Međunarodnog suda

VI. SKRAĆENICE

Drugostepena presuda u predmetu <i>Aleksovski</i>	<i>Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog</i> , premet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Čelebići</i>	<i>Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih</i> , predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Jelisić</i>	<i>Tužilac protiv Gorana Jelisića</i> , predmet br. IT-95-10-A, Presuda, 5. juli 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kupreškić</i>	<i>Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih</i> , predmet br. IT-95-16-A, Presuda po žalbi, 23. oktobar 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Vasiljević</i>	<i>Tužilac protiv Mitra Vasiljevića</i> , predmet br. IT-98-32-A, Presuda, 25. februar 2004.
Izjava o činjenicama	<i>Tužilac protiv Milana Babića</i> , predmet br. IT-03-72-PT, Izmena i dopuna zajedničkog zahteva za razmatranje sporazuma o izjašnjavanju o krivici između Milana Babića i Tužilaštva u skladu s pravilom 62 <i>ter</i> , tabulator 1, 22. januar 2004.
JNA	Jugoslovenska narodna armija
Krivični zakon SFRJ	Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije objavljen u Službenom listu SFRJ br. 44 od 8. oktobra 1976. koji je stupio na snagu 1. jula 1977.
PJUN	Pritvorska jedinica Ujedinjenih nacija
Podnesak odbrane u vezi s odmeravanjem kazne	<i>Tužilac protiv Milana Babića</i> , predmet br. IT-03-72-S, Podnesak u vezi s odmeravanjem kazne Milanu Babiću, 22. mart 2004.
Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne	<i>Tužilac protiv Milana Babića</i> , predmet br. IT-03-72-S, Podnesak Tužilaštva u vezi s odmeravanjem kazne, 22. mart 2004.
Pravilnik	Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda, IT/32/Rev.28, 17. decembar 2003.
Presuda o kazni u predmetu <i>Češić</i>	<i>Tužilac protiv Ranka Češića</i> , predmet br. IT-95-10-S, 11. mart 2004.
Presuda o kazni u predmetu <i>Dragan Nikolić</i>	<i>Tužilac protiv Dragana Nikolića</i> , predmet br. IT-94-2-S, Presuda o kazni, 18. decembar 2003.
Presuda o kazni u predmetu <i>Erdemović</i>	<i>Tužilac protiv Dražena Erdemovića</i> , predmet br. IT-96-22-Tbis, Presuda o kazni, 5. mart 1998.
Presuda o kazni u predmetu <i>Jokić</i>	<i>Tužilac protiv Miodraga Jokića</i> , predmet br. IT-01-42/1-S, Presuda o kazni, 18. mart 2004.

Presuda o kazni u predmetu <i>Kambanda</i>	<i>Tužilac protiv Jeana Kambande</i> , predmet br. MKSR 97-23-S, Presuda o kazni, 4. septembar 1998.
Presuda o kazni u predmetu <i>Momir Nikolić</i>	<i>Tužilac protiv Momira Nikolića</i> , predmet br. IT-02-60/1-S, Presuda o kazni, 2. decembar 2003.
Presuda o kazni u predmetu <i>Mrđa</i>	<i>Tužilac protiv Darka Mrđe</i> , predmet br. IT-02-59-S, 31. mart 2004.
Presuda o kazni u predmetu <i>Plavšić</i>	<i>Tužilac protiv Biljane Plavšić</i> , predmet br. IT-00-39&40/1-S, Presuda o kazni, 27. februar 2003.
Presuda o kazni u predmetu <i>Todorović</i>	<i>Tužilac protiv Stevana Todorovića</i> , predmet br. IT-95-9/1-S, Presuda o kazni, 31. juli 2001.
Presuda po žalbi na kaznu u predmetu <i>Tadić</i>	<i>Tužilac protiv Duška Tadića</i> , predmet br. IT-94-1-A i IT-94-1-Abis, Presuda po žalbi na kaznu, 26. januar 2000.
Pretres o izjašnjavanju o krivici	<i>Tužilac protiv Milana Babića</i> , predmet br. IT-03-72-PT, pretres o izjašnjavanju o krivici, 27. i 28. januar 2004.
Pretres o odmeravanju kazne	<i>Tužilac protiv Babića</i> , predmet br. IT-03-72-S, pretres o odmeravanju kazne, 1. i 2. april 2004.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Blaškić</i>	<i>Tužilac protiv Tihomira Blaškića</i> , predmet br. IT-95-14-T, 3. mart 2000.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Čelebići</i>	<i>Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih</i> , predmet br. IT-96-21-T, Presuda, 16. novembar 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Galić</i>	<i>Tužilac protiv Stanislava Galića</i> , predmet br. IT-98-29-T, Presuda i mišljenje, 5. decembar 2003.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Jelisić</i>	<i>Tužilac protiv Gorana Jelisića</i> , predmet br. IT-95-10-T, Presuda, 14. decembar 1999.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kayishema</i>	<i>Tužilac protiv Clémenta Kayisheme i Obeda Ruzindane</i> , Presuda i kazna, predmet br. MKSR-95-1-T, 21. maj 1999.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kordić</i>	<i>Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza</i> , predmet br. IT-95-14/2-T, Presuda, 26. februar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Krstić</i>	<i>Tužilac protiv Radoslava Krstića</i> , predmet br. IT-98-33-T, 2. avgust 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kunarac</i>	<i>Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića</i> , predmet br. IT-96-23-T, Presuda, 22. februar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kupreškić</i>	<i>Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih</i> , predmet br. IT-95-16-T, Presuda, 14. januar 2000.

Prvostepena presuda u predmetu <i>Kvočka</i>	<i>Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih</i> , predmet br. IT-98-30/1-T, Presuda, 2. novembar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Naletilić</i>	<i>Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića</i> , predmet br. IT-98-34-T, Presuda, 31. mart 2003.
SFRJ	Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
Sporazum o izjašnjanju o krivici	<i>Tužilac protiv Milana Babića</i> , predmet br. IT-03-72-PT, Izmena i dopuna zajedničkog zahteva za razmatranje sporazuma o izjašnjanju o krivici između Milana Babića i Tužilaštva u skladu s pravilom 62 <i>ter</i> , Dodatak A, 22. januar 2004.